

למרקו

זכיתי להכיר את מרקו וקורות חייו רק בשנה האחרונה, בה הסכים לתעד אותם. המפגשים בינינו שהחלו בהיסוס קל הפכו למפגשים מהנים של העלאת זיכרונות שהיו חשובים לו מאד.

מרקו נולד בדמשק ובה חי עם משפחתו בשנות ה-40 של המאה הקודמת. אחיו הגדולים עלו בעליה הבלתי לגלית שקדמה להקמת מדינת ישראל ואילו הוא, הוריו ואחיו הצעירים חוו את השנאה הגוברת ומתפרצת עם הקמת המדינה ובמהלך מלחמת השחרור.

מרקו זכר את הפיצוץ הנורא בבית הכנסת, אשר פגע ברבים מבני הקהילה והותיר את אביו נכה וכואב. בדרכו המתנצלת הדגיש בחיור: "אני.. אני הייתי בן 6 ונרדמתי בזמן התפילה על הספסל אז לא נפגעת כלל בפיצוץ. אחי שזכר זאת העיר אותי והביא אותי הביתה..."

שנה לאחר מכן הצטרפה המשפחה לגל העולים שהסתננו דרך לבנון אל חופי ישראל. בלילה, בחושך, בין אחיו המבוגר בשנתיים לאחותו הצעירה אסתר, עם קבוצת ילדים כמותם, הפליג מרקו בסירת דייגים- מבריחים מביירות לראש הנקרה. הוריהם והאחות הפעוטה יפה, נותרו במאסר השלטון הלבנוני והגיעו לישראל רק לאחר כמחצית השנה.

במחנה "שער העלייה" ובפנימיית עליית הנוער חוו הילדים את החודשים הראשונים בישראל. "אינני זוכר מכך הרבה" אמר מרקו, "אך בזכות הבלגן שהיה בשתי תחנות אלו עשיתי את ההחלטה החשובה והנכונה ביותר בחיי, באופן שמנוגד היה לגמרי לאופי... צעקתי אני רוצה בתשובה לשאלה: מי רוצה ללכת לקיבוץ מעין צבי?"

החלטה זו שקיבל בגיל 8 ליוותה את מרקו כל חייו והוא הדגיש שמעולם לא הצטער עליה. החיים בקבוצת הילדים בקיבוץ, הקשרים החמים עם חבריו לכיתה והאתגרים שהעמיד בפניהם פרנצ'ק מחנכם, היו למרקו חוויות וזיכרונות משמחים להתגאות בהם. הוא חווה אחריות וחברות, עידוד ופירגון מצד חבריו וממבוגרים בקיבוץ שהעריכו את הילד הצעיר ובעל היוזמה. מבורכת עבורו הייתה החלטת הקיבוץ להפנות את ילדיו ללימודי התיכון בביה"ס החקלאי "כפר גלים". מרקו ראה בכך הזדמנות להמשיך ולהתפתח בדרכו כחקלאי.

גם אחרי השירות הצבאי בתותחנים והאתגר המחזק שחווה בו, היה ברור למרקו שמקומו בקיבוץ והוא רוצה להקדיש חייו למשק. הוא הסכים לצאת ללימודי כלכלה חקלאית מיד לאחר

השירות הצבאי בכדי לקחת על אחריותו פיתוח וריכוז ענף. לא הרתיעו אותו גבות מורמות של מארגני הקורס ושאלות ווטיקים בנוסח: "מה הצעיר הזה יודע" ... או.. "מה הוא מבין...הוא עדיין לא היה אף פעם מרכז ענף או מרכז משק!" מרקו למד, עבד קשה והיה מרכז ענף המדגה ומרכז משק, לא פעם ולא פעמיים. בין לבין היה פעיל בארגון מגדלי הדגים. בתפקידו כמזכיר ואיש הכספים של הארגון התמיד מרקו שנים רבות. אנשי הארגון נוכחו באחריותו ויכולותיו כבר בתחילת הדרך וביקשו שיחזור לארגון בכל פעם שסיים אחד מתפקידיו בקיבוץ. פיתוח המדגה וענפי המשק השונים היה חשוב למרקו מאד. לצידם, פעל להכנסת מיחשוב ומידע מבוסס נתוני אמת להנהלת החשבונות כבסיס לקבלת החלטות שקולות. הוא ברך על החלטות נכונות שקיבל והצליח לשכנע בהן את החברים, והצטער על כך שלא תמיד התקבלו רעיונותיו ושיקוליו. לצד הכלכלה היה פעיל שנים רבות בוועדות הקיבוץ השונות.

את פסגת הצלחותיו ראה מרקו בנישואיו המאושרים ליהודית ובגידול המשפחה שהקים. במבט לאחור הצטער על שלא היה מעורב יותר בחיי היומיום של ילדיו ואולי לא תמך מספיק בהם וביהודית בהתמודדות עם קשיים בחברה או בבית הספר. בדרכו השקטה היה גאה מאד בכל דילוג על מהמורה עליה הצלחתם, אשל, ליאת ואורטל – להתגבר, אך חשש בדיעבד, שאולי לא נתן לכך ביטוי הולם בזמנו.

"בשנים האחרונות, בעצם כבר יותר מעשור", כך אמר, "אני יכול לשבת ורק להסתכל ולהנות מן הילדים. כולם השלימו לימודים גבוהים, הם בחרו את בת ובני זוגם והתחתנו טוב, הם מצליחים בעיסוקיהם והביאו לי נכדות ונכדים נהדרים. הם חרוצים וטובים ורחבי לב וזו ברכה גדולה. הם דואגים לנו ולכל בעיה יש להם פיתרון..."

מרקו הלך לעולמו עשיר ומפויס. הוא ראה גם את הדאגה והחיבוק החם מצד חברי הילדות וחברים צעירים בקיבוץ, הוא היה משוכנע שכולכם תדאגו לכל צרכיה של יהודית, ומתוך ביתו עזב לעולם אחר. כך בדיוק ענה בתשובה לשאלת הסיום ששאלתי: מה תאחל לעצמך ...

נזכור אותך בחברות וברוח טובה, יהי זיכרך ברוך.